

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΜΠΡΙΤΖ

Επιμέλεια: Γιώργος Δημητρακόπουλος

Παίζει μπριτζ ο σμπίρος;

<https://sarantakos.wordpress.com/2011/02/09/smpyros/>

(απόσπασμα απ' το άρθρο)

Αλλά είπαμε πριν ότι αυτή η... ωραία λέξη έχει ενδεχομένως ελληνικές περγαμινές. Από πού κι ως πού; Το sbirgo απαντά αρχικά ως birgo και σύμφωνα με τους περισσότερους ετυμολόγους προέρχεται από το υστερολατινικό birgus «κόκκινος μανδύας με κουκούλα», το οποίο είναι δάνειο από το ελληνικό πυρρός. Φαίνεται ότι οι Ιταλοί σμπίροι, οι αστυνομικοί, φορούσαν κοκκινωπούς μανδύες και από εκεί πήραν το όνομά τους. Αν είναι σωστή αυτή η εκδοχή, βλέπουμε ότι το χρώμα έδωσε το όνομα στο ένδυμα και το ένδυμα έδωσε το όνομα στο επάγγελμα· μέχρι που το επάγγελμα ξέπεσε σε μομφή, αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία.

Η θεωρία αυτή κάθε άλλο παρά σίγουρη είναι· ούτε είναι βέβαιο ότι το birgus προέρχεται από το πυρρός, ούτε ότι το sbirgo προέρχεται από το birgus. Τα περισσότερα λεξικά την αναφέρουν με επιφυλάξεις, ελλείπει άλλης καλύτερης. Το λεξικό Μπαμπινιώτη τη θεωρεί αντιδάνειο αλλά δεν τολμάει να τη γράψει, όπως κάνει με τα άλλα αντιδάνεια, έτσι που να θυμίζει την αρχική της ορθογραφία, δηλαδή... σμπύρρος ή σμπύρος (ενώ π.χ. γράφει τζύρος επειδή προέρχεται από τον γύρο). Το Ετυμολογικό του Μπαμπινιώτη θεωρεί ότι είναι πιθανό αντιδάνειο οπότε απαλλάσσεται από την υποχρέωση να γράψει το αποτρόπαιο «σμπύρος».

Άξιος κάθε περιφρόνησης ο σμπίρος (ή σμπύρος, αν προτιμάτε) αλλά βρίσκεται στην αρχή μιας άλλης λέξης που μου είναι πολύ αγαπητή, και εννοώ το μπριτζ –το παιχνίδι. Βέβαια, αν δεν έχετε ασχοληθεί ειδικά με την ιστορία της λέξης, είμαι βέβαιος ότι θα θεωρείτε, με όλο σας το δίκιο, πως το μπριτζ (bridge) προέρχεται από την αγγλική λέξη bridge (= γέφυρα). Όμως δεν είναι αυτή η αρχή της λέξης, ούτε γεννήθηκε το μπριτζ στις όχθες του Τάμεση.

Παρόλο λοιπόν που το μπριτζ οι περισσότεροι το θεωρούν αγγλικής προέλευσης (αφού bridge είναι αγγλική λέξη), είναι παιχνίδι ανατολίτικο. Πρόγονός του είναι το ρωσικό biritch, ένα παιχνίδι που είναι ντοκουμενταρισμένο σε έντυπο το 1886, πολλά χρόνια πριν εμφανιστεί το αγγλικό bridge whist, ο πρόγονος του σημερινού μπριτζ. Συγκεκριμένα, υπάρχει σε βρετανική βιβλιοθήκη ένας σύντομος οδηγός που

περιγράφει πώς παίζεται το μπιρίτζ, ή «ρώσικο γουίστ». [Το έγγραφο αυτό το βλέπετε εδώ.](http://www.pagat.com/boston/biritch.html) <http://www.pagat.com/boston/biritch.html>

Οι ιστορικοί του μπριτζ, παρόλο που ήξεραν την ύπαρξη του εγγράφου για το μπιρίτζ, επί πολλά χρόνια δίσταζαν να παραδεχτούν ρώσικη αρχή σε ένα παιχνίδι που φαινόταν καθαρά βρετανικό (και αριστοκρατικό) και έλεγαν ότι η λέξη biritch είναι ανύπαρκτη στα ρωσικά. Σήμερα έχουν παραδεχτεί ότι λέξη τέτοια υπάρχει, απλώς είναι παλιά. Την έχει, μεταξύ άλλων, το ετυμολογικό λεξικό του Μίκλοσιτς. Η λέξη σημαίνει τον ντελάλη του χωριού, που μεταξύ άλλων ήταν υπεύθυνος για τις δημοπρασίες, και πράγματι στο μπιρίτζ, όπως και στο μπριτζ, γίνεται μια πλειοδοσία μεταξύ των παικτών και το «συμβόλαιο» κατακυρώνεται σε όποιον πλειοδοτήσει. Η ρωσική λέξη, το μπιρίτζ, που υπάρχει και σε άλλες σλαβικές γλώσσες, αλλά όχι σε όλες, προέρχεται σύμφωνα με τον Μίκλοσιτς από το ιταλ. sbirgo, δηλαδή από τον σπιρίο.

Θα μπορούσα να γράψω πολλά για την ιστορία του μπριτζ, αλλά ίσως αξίζει να μπουν σε χωριστό άρθρο. Θα αναφέρω όμως καναδυό λεπτομέρειες με ελληνικό ενδιαφέρον. Συγκεκριμένα, το ρωσικό μπιρίτζ διαδόθηκε ευρύτερα όταν έφτασε στην Κωνσταντινούπολη· όπως θυμάται ένας Ιταλός παίκτης, τον Αύγουστο του 1873 έπαιξε για πρώτη φορά μπιρίτζ στο σπίτι του Γεωργίου Κορωνιού, διευθυντή της Τράπεζας της Κων/πολης, με συμπαίκτες τον Ευστάθιο Ευγενίδη και τον «ρουμάνο» τραπεζίτη Σεργιάδη, ο οποίος τούς έμαθε τους κανόνες του παιχνιδιού. Προφανώς, το παιχνίδι έγινε δημοφιλές στους διπλωματικούς κύκλους. Σύμφωνα με τον ιστορικό Thierry Depaulis, από την Πόλη το παιχνίδι μεταφέρθηκε από πλούσιους Έλληνες στο Κάιρο, και από εκεί κατέκτησε τη Ριβιέρα, το Παρίσι και μετά το Λονδίνο, και σε κάποιο σημείο του ταξιδιού άλλαξε και το όνομά του, παρετυμολογικά, σε bridge, και καθιερώθηκε έτσι. Καθώς το μπριτζ ταξίδεψε από την Πόλη στο Μισίρι, διαδόθηκε και στα Χανιά (επί αυτονομίας). Ένας από τους πρώτους παίκτες ήταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος, που ο γιος του ο Σοφοκλής διετέλεσε και πρωταθλητής Ευρώπης στη δεκαετία του 1930, με παρτενέρ τον Τουλουμάρη, εκπροσωπώντας τη Γαλλία.

Ταξίδι με τα 52 φύλλα της τράπουλας

<https://sarantakos.wordpress.com/2012/10/17/52cards/>

(απόσπασμα απ' το άρθρο)

Το χαρτοπαίγνιο το επινόησαν οι Κινέζοι, που άλλωστε εφεύραν το χαρτί. Τα κινέζικα τραπουλόχαρτα, που μπορεί να ήταν ταυτόχρονα και χαρτονομίσματα στην αρχική τους μορφή και χρήση, πέρασαν στην οθωμανική αυτοκρατορία, και από την Αίγυπτο των Μαμελούκων περνούν γύρω στο 1370 στην Ιταλία και στην Ισπανία. Η τράπουλα των Μαμελούκων ήταν εντυπωσιακά όμοια με μια σύγχρονη: είχε 52 φύλλα, χωρισμένα σε 4 'φυλές': τα μπαστούνια του πόλο, τα νομίσματα, τα σπαθιά και τα κύπελλα. Κάθε φυλή είχε δέκα φύλλα αριθμημένα από 1 έως 10 και τρία 'βασιλικά' φύλλα: τον βασιλιά, τον αντιβασιλιά και τον βεζίρη. Είναι εντυπωσιακό ότι από το 1370 και μετά βρίσκει κανείς σε όλη την Δυτική Ευρώπη σαφείς και αφθονότατες αναφορές στο χαρτοπαίγνιο, γεγονός που δείχνει την ταχύτατη αποδοχή που βρήκε η νέα ψυχαγωγία, τόσο για παιχνίδια συναναστροφών όσο και για χαρτομαντεία (ένα θέμα με το οποίο δεν έχω τις γνώσεις να ασχοληθώ). Μάλιστα, μια από τις πρώτες αναφορές από την περιοχή μας είναι ένα έγγραφο από την αυλή της Βραβάνδης, από το 1379, όπου αναφέρεται η αγορά μιας τράπουλας για λογαριασμό του βασιλικού ζεύγους, δηλαδή του βασιλιά Βενσεσλάς του Λουξεμβούργου και της βασίλισσας Ιωάννας της Βραβάνδης. Καταγράφονται επίσης και τα καθόλου ευκαταφρόνητα ποσά που παίζονταν στη βασιλική αυλή. Αμέσως έρχονται και οι πρώτες απαγορεύσεις, που βέβαια δεν τελεσφόρησαν.

Στην Ιταλία οι τέσσερις φυλές της τράπουλας ονομάζονται μπαστούνια (bastoni), νομίσματα (denari), σπαθιά (spade) και κύπελλα (coppe) και υποτίθεται ότι συμβολίζουν, αντίστοιχα, τους αγρότες, τους εμπόρους, τους ευγενείς και τον κλήρο. Οι ισπανικές ονομασίες είναι ανάλογες. Στη Γερμανία και την Ελβετία προτιμήθηκαν, αντίστοιχα, τα φύλλα, τα κουδούνια, τα βελανίδια και οι καρδιές, τελικά όμως επικράτησε το γαλλικό σύστημα, που αποτελεί συγκερασμό των παραπάνω, και έχει τριφύλλια (trèfles, ♣) που αντιστοιχούν στα ιταλικά μπαστούνια, καρά (carreaux, ♦) που αντιστοιχούν στα ιταλικά νομίσματα, πίκες (piques, ♠) που αντιστοιχούν στα ιταλικά σπαθιά, και καρδιές (coeurs, ♥) που αντιστοιχούν στα ιταλικά κύπελλα. Στην αρχή οι φιγούρες είναι βασιλιάς, ιππότης και υπηρέτης, ενώ αργότερα προστίθεται η βασίλισσα, με αποτέλεσμα η τρίτη σημερινή φιγούρα, ο βαλές, να πάρει χαρακτηριστικά και του ιππότη και του υπηρέτη. Τα γαλλικά τραπουλόχαρτα είχαν το τεράστιο πλεονέκτημα ότι μπορούσαν να αναπαραχθούν εύκολα με μια μέθοδο παρόμοια με το στένσιλ, γι' αυτό και γρήγορα επικράτησαν, αν και ακόμα και σήμερα χρησιμοποιούνται π.χ. ιταλικές τράπουλες για διάφορα λαϊκά παιχνίδια στην Ιταλία.

Στα γαλλικά τραπουλόχαρτα, οι φιγούρες πήραν τα ονόματα μεγάλων προσωπικοτήτων της ιστορίας, έτσι ο ρήγας κούπα είναι ο Καρλομάγνος, ο ρήγας καρό ο Κάισαρ, ο ρήγας σπαθί ο Μέγας Αλέξανδρος και ο ρήγας μπαστούνι ο Δαβίδ. Υπάρχουν και δύο άλλες φιγούρες ελληνικού ενδιαφέροντος: η Αθηνά ως ντάμα μπαστούνι και ο Έκτορας ως βαλές καρό. Σε άλλες περιπτώσεις, χρησιμοποιήθηκαν φιγούρες με πρόσωπα εστεμμένων, ή ακόμα και με αντιθρησκευτικές παραστάσεις στη γαλλική επανάσταση. Αλλά και μια φιλελληνική τράπουλα που κυκλοφόρησε

στην Ουγγαρία το 1829 και της οποίας σώζονται 11 φύλλα στο Ιστορικό Μουσείο παρουσιάζει στις φιγούρες της τους: Καποδίστρια (Ρήγας κούπα), Κουντουριώτη (Ρήγας σπαθί), Μαυροκορδάτο (Ρήγας καρό), Υψηλάντη (Ρήγας μπαστούνι), Ελλάδα (Ντάμα κούπα), Αθηνά (Ντάμα καρό), Καρτερία (Ντάμα μπαστούνι), Μιαούλη (Βαλές κούπα), Κολοκοτρώνη (Βαλές σπαθί), Μπότσαρη (Βαλές καρό) και Κανάρη (Βαλές μπαστούνι). Μερικές φιγούρες μπορείτε να δείτε στην εικόνα.

Αυτή η τράπουλα εθεωρείτο ότι είναι η πρώτη του είδους της, αλλά πρόσφατα βρέθηκε και μια παλιότερη, του 1822, στην οποία οι τέσσερις ρηγάδες απεικονίζονται με τις μορφές των Αλέξανδρου Υψηλάντη, Οδυσσέα Ανδρούτσου, Γεωργάκη Ολύμπιου και Γεωργίου Καντακουζηνού (φωτογραφία διαθέσιμη για όποιον τη χρειαστεί). Και μια και περάσαμε στα καθ' ημάς, πρέπει να πούμε ότι δεν είναι γνωστό πότε μπήκαν τα παιγνιοχάρτα στον ελλαδικό χώρο. Κατά πάσα πιθανότητα οι βυζαντινοί δεν πρόλαβαν να τα γνωρίσουν, ή τουλάχιστον δεν υπάρχει καμιά σχετική μαρτυρία. Ασφαλώς στα Επτάνησα επί ενετοκρατίας παίζονταν χαρτιά, αλλά για την τουρκοκρατούμενη Ελλάδα δεν υπάρχει μαρτυρία από περιηγητές, χωρίς αυτό να αποκλείει τίποτε. Πάντως, όλη σχεδόν η χαρτοπαικτική ορολογία μας είναι ευρωπαϊκής προελεύσεως και όχι τουρκικής.

Για παράδειγμα, η λέξη τράπουλα είναι ιταλικό δάνειο. Τα λεξικά θα σας πουν ότι *trappola* θα πει 'απάτη, παγίδα', πράγμα που είναι σωστό αλλά δεν λέει και πολλά. Απ' όσο έμαξα, δεν βρήκα να είχε ποτέ στα ιταλικά η λέξη *trappola* τη σημασία της δεσμίδας των παιγνιοχάρτων, υπήρχε όμως ένα βενετσιάνικο παιχνίδι που λεγόταν *trappola*, οπότε μάλλον από αυτό, μέσω Επτανήσων, θα πέρασε η λέξη και στα ελληνικά, αρχικά με τη σημασία της δεσμίδας που χρησιμοποιούσαν οι παίχτες για να παίξουν το συγκεκριμένο παιχνίδι και μετά για την οποιαδήποτε δεσμίδα χαρτιών.

Τις ονομασίες των φυλών τις πήραμε από τα ιταλικά-ισπανικά, εκτός από τα καρά που τα πήραμε από τους Γάλλους. Μάλιστα, εδώ έγινε κι ένα μπέρδεμα, αφού τα ♠ τα λέμε μπαστούνια, ενώ το παλιό ιταλικό και ισπανικό *bastone*, *basto* σημαίνει τη φυλή ♣, που εμείς τη λέμε σπαθιά (δάνειο από το *spade*, *espadas*, που όμως στα ιταλικά-ισπανικά δηλώνει τη φυλή ♠!). Προχωρώντας στα ετυμολογικά της τράπουλας, τον βαλέ που είναι δάνειο από τα γαλλικά (*valet*) τον λέμε και φάντη, που είναι δάνειο από τα ιταλικά (*fante*) και τελικά ανάγεται στο λατινικό *infans*, παιδί· και επειδή οι ανήλικοι *πρίγκιπες*, που λέγονταν *infante* στην Ισπανία, είχαν μια σωματοφυλακή για να μην πέσουν θύματα των παλατιανών μηχανορραφιών, η σωματοφυλακή αυτή ονομάστηκε *infanteria*, όρος που γέννησε το σύγχρονο αγγλικό *infantry* αλλά και τον δικό μας φαντάρο. Ο φάντες εμφανίζεται και στη φρασεολογία, όπου για κάποιον ανεπιθύμητο που παρουσιάζεται αναπάντεχα λέμε ότι *εμφανίστηκε σαν φάντης μπαστούνι*. Η προέλευση της φράσης μάλλον βρίσκεται στη χαρτομαντεία, όπου ο βαλές μπαστούνι είναι σύμβολο κακοτυχίας. Επίσης, όταν κάποιος συνδέει ή παραβάλλει δύο εντελώς άσχετα μεταξύ τους πράγματα, λέμε *τι σχέση έχει ο φάντης με το ρετσινόλαδο*; Κατά μία (μάλλον ευφάνταστη) εκδοχή, η φράση γεννήθηκε όταν ένας φαρμακοποιός επέμενε να πατσίσει τα χρέη του από τα χαρτιά δίνοντας τζάμπα φάρμακα στους κερδισμένους.

Σε πολλά παιχνίδια με χαρτιά υπάρχει η έννοια της μπάζας, που είναι ενετικό δάνειο αραβικής αρχής (*baza*), και δεν έχει καμιά σχέση με τα οικοδομικά μπάζα που κι αυτά είναι ιταλικό δάνειο (*basa*) ελληνικής όμως αρχής (βάσις). Η μπάζα λέγεται, ή ίσως λεγόταν παλιότερα, και χαρτωσιά, σχετική δε είναι η παροιμιώδης φράση 'δεν πιάνω μπάζα (ή χαρτωσιά) μπροστά του' όταν θεωρούμε κάποιον ασύγκριτα ανώτερο από εμάς. Ένα παιχνίδι με μπάζες είναι και η πρέφα, που κάποτε ήταν το κυρίαρχο καφενειακό παιχνίδι αφού συνδυάζει τύχη και τέχνη. Μάλιστα, τόσο πολύ δύσκολο παιχνίδι θεωρείται, που παλιότερα υπήρχε η φράση «δεν παίρνει από πρέφα» για

κάποιον που το μυαλό του δεν κόβει, δεν καταλαβαίνει. Σήμερα η φράση έχει εξελιχτεί σε «παίρνω πρέφα» που σημαίνει αντιλαμβάνομαι κάτι εγκαίρως, το υποψιάζομαι. Η λέξη πρέφα είναι γαλλικής ετυμολογίας, από το *préférence* που σημαίνει προτίμηση, αλλά το παιχνίδι είναι ανατολικοευρωπαϊκό, που έφτασε σε εμάς από τη Ρωσία (όπου λέγεται *preferans*), όπως μαρτυρεί και το ότι οι πόντοι στην ελληνική πρέφα μετριούνται με *καπίκια*. Αν και εξόχως τεχνικό παιχνίδι η πρέφα, η αλήθεια είναι ότι επιβραβεύει την υπομονή έναντι της τέχνης, όπως λέει και η χαρτοπαικτική παροιμία *Η πρέφα θέλει υπομονή και το πικέτο τέχνη* (υπάρχει και μια πιο σόκιν παραλλαγή, που δεν θα την αναφέρω!). Σχετικό για τη νικητήρια στρατηγική στην πρέφα είναι και το απόσπασμα του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, από το διήγημα "Η καλλικατζούνα": *Ο γερο-Κονόμος ήτον "φίδι κολοβό". Έπαιζε πάντοτε ρωσική πρέφα με τον γερο-Αποστολίδην και με ένα άλλον. Αν δεν είχε εφτά χαρτωσιές, δεν "αγόραζε". Ποτέ δεν ήτο ευχαριστημένος να παίξη μίαν μάχην, χωρίς να βάλη "άνθρωπον μέσα". Ποτέ του δεν έχασε πρέφαν.*

Από την πρέφα πρέπει να προέρχονται και φράσεις όπως «τα βρήκε μπαστούνια» (επειδή στην ιεραρχία της πρέφας τα μπαστούνια είναι η ευτελέστερη φυλή, οπότε αν τα δύο φύλλα που βρει ο εκτελεστής στην αγορά είναι μπαστούνια υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να του είναι ακατάλληλα και να "μπει μέσα") ή «την κάναμε από κούπες» (επειδή οι κούπες είναι η ακριβότερη φυλή, οπότε αν μπει μέσα στις κούπες πληρώνεις περισσότερα). Αλλά και γενικά η χαρτοπαιξία και τα τραπουλόχαρτα έχουν δώσει πάμπολλες ιδιοματικές και παροιμιακές εκφράσεις, μερικές πανευρωπαϊκές, όπως *παίζω με ανοιχτά χαρτιά, βάζω κάτω τα χαρτιά μου, ανοίγω τα χαρτιά του, έχω κρυμμένο έναν άσο στο μανίκι μου, παίζω το καλό μου ή το τελευταίο μου χαρτί, γκρεμίστηκε σαν πύργος από τραπουλόχαρτα, παίζει με σημαδεμένη τράπουλα*. Λέμε επίσης *τα κάνανε πλακάκια* (από μέθοδο των χαρτοκλεπτών), *το πέρασε στο ντούκου* (από την πόκα) ή *κρατάει πισινή* (από την κοντσίνα).

Είπα πιο πάνω ότι δεν έχουμε μαρτυρίες για τη χαρτοπαιξία στον ελλαδικό χώρο επί τουρκοκρατίας, κι όμως σε πολλά παλιά λεξικά βρίσκουμε ότι η λέξη *grec* σημαίνει 'χαρτοκλέφτης, απατεώνας'. Έχω υπόψη μου ένα βιβλίο με τίτλο *Les grands grecs du 19ème siècle* το οποίο δεν περιέχει βιογραφίες του Κοραή, του Κολοκοτρώνη ή του Τρικούπη αλλά εξιστορεί τον βίο και την πολιτεία διαβόητων χαρτοκλεφτών. Μερικά λεξικά λένε ότι υπαίτιος για την δυσφημιστική αυτή εξέλιξη υπήρξε κάποιος Θεόδωρος Άπουλος, ένα είδος Νικ Δε Γκρηκ της εποχής του Λουδοβίκου του 14ου, που είχε μαθήσει στο λανσκενέ, χαρτοπαίγνιο της εποχής, όλους τους αυλικούς του Βασιλιά Ηλίου με μια σημαδεμένη τράπουλα. Αυτή η εξήγηση πιθανότατα φτιάχτηκε εκ των υστέρων. Άλλωστε, με την ίδια σημασία χρησιμοποιούσαν τη λέξη και οι άγγλοι (όπου η χαρτοκλεψία λεγόταν παλιότερα *greekery*) αλλά και οι Ισπανοί· δύσκολο να έφτασε ως εκεί η χάρη του Άπουλου. Πολλοί ανώνυμοι συμπατριώτες μας θα ευθύνονται, σε συνδυασμό με τη φήμη ελευθεριασμού που είχαν αποκτήσει οι αρχαίοι Έλληνες ήδη από την εποχή των Ρωμαίων. Θυμάμαι πως παλιά είχα διαβάσει σε μετρίως αναξιόπιστη πηγή ότι, κατόπιν διαμαρτυρίας των ελληνικών πνευματικών φορέων, το λεξικό του Ρομπέρ έπαψε να αναφέρει στο λήμμα *Grec* την "προσβλητική" σημασία που είπαμε. Δεν ξέρω αν αυτό είναι αλήθεια, πάντως οι τωρινές εκδόσεις του Ρομπέρ όντως δεν την αναφέρουν. Ούτως ή άλλως, η έκφραση έχει παλιώσει και η φήμη του Άπουλου έχει ξεχαστεί.

Άλλος Έλληνας που διέπρεψε στην Εσπερία στα χαρτιά, και μάλιστα σε παιχνίδι όχι τυχερό αλλά εξόχως τεχνικό, ήταν ο Σοφοκλής Βενιζέλος, ο γιος του Λευτέρη, που το 1935, με παρτενέρ τον επίσης Έλληνα Τουλουμάρη, ήταν μέλος της γαλλικής ομάδας μπριτζ που κέρδισε το ευρωπαϊκό πρωτάθλημα. Το μπριτζ πολλοί το θεωρούν αγγλικής

προέλευσης (αφού bridge είναι αγγλική λέξη), ωστόσο είναι παιχνίδι ανατολίτικο. Πρόγονός του είναι το ρωσικό biritch, ένα παιχνίδι που είναι ντοκουμενταρισμένο σε έντυπο πολλά χρόνια πριν εμφανιστεί το αγγλικό bridge whist. Η λέξη biritch δεν υπάρχει στα σημερινά ρωσικά, είναι παλιότερη και σημαίνει τον ντελάλη του χωριού, που μεταξύ άλλων είναι υπεύθυνος για τις δημοπρασίες, και πράγματι στο μπριτζ, όπως και στο μπριτζ, γίνεται μια πλειοδοσία μεταξύ των παικτών. Η ρωσική λέξη είναι ιταλικής προέλευσης, από το sbirgo (από όπου και ο δικός μας σμπίρος) που δεν αποκλείεται να ανάγεται τελικά στο ελληνικό *πυρρός*, από το χρώμα του μανδύα αυτών των αστυνομικών υπαλλήλων.

Όμως υπάρχει και άλλη ελληνική ανάμιξη στην ιστορία του μπριτζ. Συγκεκριμένα, το ρωσικό μπριτζ έφτασε στην Κωνσταντινούπολη, και όπως θυμάται ένας Ιταλός παίκτης, τον Αύγουστο του 1873 έπαιξε για πρώτη φορά μπριτζ στο σπίτι του Γεωργίου Κορωνιού, διευθυντή της Τράπεζας της Κων/πολης, με συμπαίκτες τον Ευστάθιο Ευγενίδη και τον «ρουμάνο» τραπεζίτη Σεργιάδη, ο οποίος τούς έμαθε τους κανόνες του παιχνιδιού. Προφανώς, το παιχνίδι έγινε δημοφιλές στους διπλωματικούς κύκλους. Σύμφωνα με τον ιστορικό Thierry Depaulis, από την Πόλη το παιχνίδι μεταφέρθηκε από πλούσιους Έλληνες στο Κάιρο, και από εκεί κατέκτησε τη Ριβιέρα, το Παρίσι και μετά το Λονδίνο, και σε κάποιο σημείο του ταξιδιού άλλαξε και το όνομά του, παρετυμολογικά, σε bridge.

ΜΟΡ - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΘΩΜΟΣ - ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΜΠΡΙΤΖΕΡ

Ο τέταρτος στο μπριτζ, όπως ορίζεται στα σταυρόλεξα. Εκείνος δηλαδή ο παίκτης που κάθεται απέναντι από τον συμπαίκτη του «εκτελεστή» και χρέος του είναι να τακτοποιήσει ανοικτά τα φύλλα του στο τραπέζι μετά την πρώτη έξοδο. Και είτε κάποιος ξέρει είτε όχι τη σημασία αυτής της λέξης, αν ο «μορ» δείξει σημεία ζωής κατά τη διάρκεια της «εκτέλεσης», ενδέχεται οι συνέπειες να είναι ολέθριες, όταν μάλιστα το παιγνίδι παίζεται με όλους τους τύπους.

Η λέξη είναι γαλλική (mort) και σημαίνει «νεκρός». Προέρχεται από το λατινικό mors (γεν. mortis) = (θάνατος). Της ίδιας ρίζας είναι και το ρήμα morior (= πεθαίνω), καθώς και το επίθετο mortuus (= νεκρός). Από τα Λατινικά πέρασε στα Γαλλικά, στα Ιταλικά (morto = νεκρός), στα Αγγλικά (murder = φόνος), στα Γερμανικά (mord = φόνος) και σε άλλες λατινογενείς γλώσσες (π.χ. salto mortale = θανάσιμο πήδημα, στα μεξικάνικα). Από τα Λατινικά επίσης, προέρχονται και οι ελληνικές λέξεις μόρτης, μόρτισσα, μόρτικος, μόρτικα, μορτάκι, μορταρία. Συγκεκριμένα, από την ιταλική beccamorto (= τυμβωρύχος), με παράλειψη του πρώτου συνθετικού.

Ο όρος «μορ» αποδόθηκε στα ελληνικά, ως «μόρτος», από τον Κύριο Νίκο Ασμενιάδη. (αν ενθυμούμαι καλά, σε κάποιο τεύχος που εκδίδει η ΕΟΜ νομίζω πως το έχω διαβάσει, αλλά δεν παίρνω και όρκο, και ζητάω προκαταβολικά συγνώμη αν κάνω λάθος). Κατά την γνώμη μου δεν είναι σωστό, γιατί στην αρχαία ελληνική υπάρχει η λέξη μορτός (σε απόσπασμα του επικού ποιητή Καλλίμαχου) που σημαίνει νεκρός. Παράγεται από το θέμα μερ-, με ετεροίωση (πρβλ. λέγω → λόγος, τρέχω → τροχός). Του ίδιου ετύμου είναι και οι λέξεις μέρος, μόρος, επίμορτος, μείρομαι, ειμαρμένη, μοίρα (από μορ-ια). Η λέξη μοίρα είναι μέση λέξη (media vox), με διττή δηλαδή σημασία (όπως η λέξη τύχη = καλή ή κακή τύχη). Έτσι η κακή μοίρα ισοδυναμούσε με το θάνατο. Στον Όμηρο μάλιστα (αλλά και στον Ηρόδοτο) συναντάται το επίθετο μόρσιμος, που σημαίνει «προορισμένος από τη μοίρα» (π.χ. μόρσιμον ήμαρ = η ημέρα του ολέθρου).

Από τη ρίζα μορ- παράγεται και η λέξη βροτός. Πιο συγκεκριμένα, από το θέμα μορ και την παραγωγική κατάληξη -τος, που κρύβει τη σημασία του «είναι δυνατόν», αφού αναπτύχθηκε χάριν ευφωνίας το χειλικό σύμφωνο β ανάμεσα στο ένρινο μ και το υγρό ρ και, στη συνέχεια, με αποβολή του αρχικού μ προ του β. Δηλαδή, από μορ + τος → μορ + τος → μβροτός → βροτός (πρβλ. γαμ-ρος → γαμβρός, γαμπρός / μέση ημέρα → μεσημβρία / μλ - από το μαλ-ακος - + ενια → μλέννα → μβλέννα → βλέννα). Η λέξη βροτός σημαίνει θνητός, που είναι δηλαδή δυνατόν να πεθάνει. Αντίθετό του, το άμβροτος = αθάνατος, αυτός που δεν είναι δυνατόν να πεθάνει. Γι' αυτό, άλλωστε, οι αθάνατοι θεοί του Ολύμπου έτρωγαν αμβροσία. (Μπορεί κάποιος να προσέξει σ' αυτή τη λέξη πως δεν αποβάλλεται το μ προ του β, αφού το μ δεν είναι αρχικό σύμφωνο).

Για να καταλήξουμε, ο όρος «μορ» αν θα έπρεπε να αποδοθεί στην ελληνική θα τον αποδίδαμε ως «μορτός» ή τουλάχιστον, ευφημιστικά ως «ακίνητος», μολονότι με την τελευταία αναθεώρηση του ΔΚΑΜ το 2007 παραχωρήθηκαν και στον δύσμοιρο τον «μορ» κάποιες δικαιοδοσίες.

«Για να θυμούνται οι παλιοί & να μαθαίνουν οι νέοι»

Πρόκειται για την περιβόητη παρτίδα, 7-σπαθιά XXed (ρεκοντρέ) που εκτελεί με επιτυχία ο James Bond. Η παρτίδα αναφέρεται στο βιβλίο του Ian Fleming "Moonraker" (1958). Σαν ταινία παίχτηκε το 1979.

ΜΟΙΡΑΣΕ Ο ΝΟΤΟΣ - JAMES BOND

♠T987
♥6543
♦-
♣76532

♠65432
♥T9872
♦JT9
♣-

♠AKQJ
♥AKQJ
♦AK
♣KJ9

♠-
♥-
♦Q8765432
♣AQT84

B
Δ A
N

N	Δ	B	A
7♣	π	π	X
XX	ΤΕΛΟΣ		

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ: 7♣ XXed
ΑΝΟΙΓΜΑ: ♦J

Ο εκτελεστής κόβει στη ντάμι - η Ανατολή ακολουθεί με ♦K - και κάνει έξοδο με το ♣3.

Η Ανατολή καλύπτει με ♣9, ο εκτελεστής με ♣T, το ♣T κερδίζει κι ο εκτελεστής κόβει 2^ο καρτό στη ντάμι - η Ανατολή ακολουθεί με ♦A.

Κάνει έξοδο με το ♣6, η Ανατολή καλύπτει με ♣J κι ο εκτελεστής κερδίζει με την ♣Q.

Τραβάει τον ♣K της Ανατολής με τον ♣A, κερδίζει την ♦Q ρίχνοντας το ♦T της Δύσης & κάνει claim.

Τα 7♣ XXed είναι ON

Όταν πρόκειται για σλαμ-σε-χρώμα, δεν είναι πάντα απαραίτητοι 33 πόντοι...☺

Ο James Bond, από τη θέση του Νότου, ανοίγει την Αγορά με 7-σπαθιά.
Η Δύση (Meyer) και Ο Βοράς ('Μ'), περνάνε πάσο.
Η Ανατολή (Drax) κοντράρει κι ο Νότος κάνει ρεκόντρ.

Μετά το τέλος της παρτίδας και σε κατάσταση αποπληξίας, ο Drax αφήνει το τραπέζι, λέγοντας:

"I owe about £ 15'000. I will accept Meyer's addition".

Και καθώς φεύγει, ψιθυρίζει στο αυτί του Roger Moore:

"I should spend the money hurriedly Commander Bond".

**Ένα grand slam redoubled 8 πόντων, έχει εκτελεστεί με επιτυχία...!!!
Το φιντ όμως είναι 10φυλλο & υπάρχουν 3 void...**

Μια άλλη εκδοχή της ίδιας ιστορίας...

(Moonraker)

<p>Όλοι στη δεύτερη Μοίρασε ο B</p> <p>♠ AKQJ ♥ AKQJ ♦ AK ♣ KJ9</p>		<p style="text-align: right;">Αντάμ!</p> <p>♠ ♥ ♦ ♣</p>
---	--	---

Κάθεστε στην θέση της Δ και σας μοιράζουν το παρακάτω χέρι. Ενώ είστε απορροφημένοι με το να μετράτε πόντους και να ονειρεύεστε μεγάλο σλεμ, όταν σηκώνετε το χέρι για να αγοράσετε, ανακαλύπτετε ότι έχετε χάσει κάποια επεισόδια στο τραπέζι. Όσο θαυμάζατε τα ονέρ σας, οι αντίπαλοι πήγαν grand στα σπαθιά, πριν καν προλάβετε να αγγίξετε το bidding box. Πώς συνεχίζετε;

B	A	N	Δ
4N*	πάσο	7♣	??

4N*: Διάλεξε μινέρ

<p>Όλοι στη δεύτερη Μοίρασε ο B</p> <p>♠ AKQJ ♥ AKQJ ♦ AK ♣ KJ9</p>		<p style="text-align: right;">Αντάμ!</p> <p>♠ ----- ♥ ----- ♦ Q8765432 ♣ AQT84</p>
---	--	--

<p>♠ AKQJ ♥ AKQJ ♦ AK ♣ KJ9</p>		<p>♠ 65432 ♥ T9872 ♦ JT9 ♣ -----</p> <p>♠ T987 ♥ 6543 ♦ ----- ♣ 76532</p>
---	--	---

Η διανομή είναι από το βιβλίο του Ian Fleming, με πρωταγωνιστή τον James Bond, "Moonraker". Προφανώς στην θέση του Νότου κάθεται ο ίδιος ο Bond, ενώ τα φύλλα σας είχαν αρχικά μοιραστεί στον αντίπαλο του, τον Drax. Σύμφωνα με τον θρύλο, το χέρι της Δύσης (στην πραγματικότητα με ένα παραπάνω ατού) μοιράστηκε κάποτε στον Δούκα του Cumberland, γιο του Βασιλιά της Αγγλίας George III, ο οποίος ήταν μανιώδης παίκτης του Whist, και συχνά στοιχημάτιζε τεράστια ποσά στο παιχνίδι. Στην συγκεκριμένη διανομή, οι αντίπαλοι του τον προκάλεσαν να βάλει στοίχημα 20.000 λίρες (πάνω από μισό εκατομμύριο με σημερινά δεδομένα) για μία τουλάχιστον λεβέ. Ο Δούκας προφανώς και δέχτηκε και βγήκε ατού (από ♣KJ97) για να αποτρέψει κάποιο πιθανό cross-ruff. Αποτέλεσμα: 13 λεβέ στους αντιπάλους!

(Μία Φονική Ντόνα)

Όλοι στην πρώτη Αντάμ: ♦A
 Μοίρασε ο N

♠ A1063		
♥ 1084		
♦ 4		
♣ A9842		
♠	B	♠
♥	Δ A	♥
♦	N	♦
♣		♣
♠ KJ985		
♥ K762		
♦ 85		
♣ K10		

Σεπτέμβριος 1929, Kansas City, Missouri.

Ήταν ένα ήσυχο φθινοπωρινό απόγευμα. Δύο ζευγάρια που μένανε στο ίδιο συγκρότημα, μοιράζονταν ένα κοινό πάθος. Πολύ συχνά συγκεντρώνονταν για να παίξουν μερικές φιλικές παρτίδες μπριτζ.

Την μοιραία Τρίτη, τίποτα δεν έδειχνε διαφορετικό. Οι Bennett κερδίζανε αρκετά το πρώτο διάστημα και όλα κυλούσαν ομαλά. Μετά από κάποιες παρτίδες όμως, ο κος Bennett, ένας κατά τα άλλα καθόλα αξιοσέβαστος και επιτυχημένος επιχειρηματίας, άρχισε τις φύρες. Το αντίπαλο ζευγάρι εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία και άρχισε να πλησιάζει απειλητικά στο σκορ. Η κα Bennett άρχισε να εκνευρίζεται επικίνδυνα με τον σύζυγο της. Προσπαθούσε να τον συνεφέρει με διάφορα επικριτικά σχόλια, τα οποία όπως είναι φυσικό είχαν το ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα, ώσπου τον αποσυντόνισε εντελώς και ο κος Bennett άρχισε να πουλάει την τράπουλα. Κάποια στιγμή, κρατώντας σε πρώτη θέση το χέρι του Νότου, αποφάσισε να ανοίξει 1♠ (το πρώτο ελαφρυντικό στοιχείο για τους

ενόρκους). Ο κος Hofman, που καθόταν αριστερά, παρεμβλήθηκε με 2♦ και η κα Bennett έριξε μία πιστολιά καρφώνοντας την μανς στις πίκες. Ο αντίπαλος βγήκε τον ♦A και βλέποντας τον μορ (στην προκειμένη μορτ κυριολεκτικά ήταν ο Νότος αλλά ποιος να το προβλέψει) συνέχισε με τον ♣J. Ο εκτελεστής (όχι η σύζυγος) κέρδισε με τον ♣K του χεριού του και έπαιξε τον ♠J. Ο Hofman προφανώς δεν σκέπασε, ο ♠A από τον μορ και ατού. Όταν η κα Hofman δεν ακολούθησε, ο N κέρδισε την λεβέ με τον ♠K. Στην συνέχεια έκοψε ένα καρό, εισέπραξε τον ♣A και συνέχισε με το ♣9. Η κα Hofman σκέπασε με την ♣Q, ο N έκοψε και ο αντίπαλος σωστά τον άφησε να κερδίσει την λεβέ.

Ο Bennett μπερδεμένος και καρφωμένος στο χέρι του, έπαιξε ατού και έδωσε τις τρεις τελευταίες για το 2 μέσα, χωρίς να μπορέσει να εκμεταλλευτεί τα μετραρισμένα σπαθιά του μορ.

Η Myrtle έξαλλη τον κατηγορήσε για το άνοιγμα του και για το παθητικό του παίξιμο. Ο άντρας της αντεπιτέθηκε λέγοντας της ότι οβερμπίνταρε όπως συνήθως. Ο διάλογος άρχισε να οξύνεται επικίνδυνα και σε μία φάση η Myrtle πάει στην κρεβατοκάμαρα και γυρίζει με το οικογενειακό όπλο αντιστρέφοντας με μία κίνηση τους ρόλους του εκτελεστή και του μορ στην διανομή.

Πώς θα μπορούσε να προσπαθήσει να σώσει το συμβόλαιο (και όχι μόνο) ο κος Bennett; Κάντε πλάνο.

B	A	N	Δ
Myrtle Bennett	Mayme Hofman	John Bennett	Charles Hofman
		1♠	2♦
4♠	όλοι πάσο		

ΟΙ ΜΑΓΙΣΣΕΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ – ΜΑΡΑ ΜΕΪΜΑΡΙΑΔΗ

(Εκδόσεις Καστανιώτη – 2001)

Η ιστορία της Κατίνας διαδραματίζεται στην Σμύρνη το 1887.

Αποσπάσματα απ' τις σελίδες 288 έως 296

....

«Σύριε, τι κάνουν στη λέσχη;» Τον ρώτησε η Κατίνα με αφέλεια παιδιού.

«Κουβεντιάζουν, μιλούν, τρώνε, διασκεδάζουν, περνούν ευχάριστα, παίζουν σουιβί και το σουιβί, αν θέλετε να μάθετε, κυρία μου, είναι ένα πολύ δύσκολο παιχνίδι».

«Η κόνα Βάρνικ είναι εκείνη που παίζει τώρα σουιβί».

Η κυρία Βάρνικ εκείνη την ώρα, έριχνε ένα ρήγα πάνω στη μαύρη ντάμα.

Ο κύριος δίπλα της πήρε την μπάζα με τον άσο κι έριξε τρία καρό.

Το σουιβί παιζόταν πολύ στη Σμύρνα. Ήντουσαν τόσο απορροφημένοι με το παίγνιο, που φωτιά να 'πιαναν τα μπατζάκια τους, δε θα το χαμπάριζαν.

... είπε κι ένα «ευχαριστώ» στον αέρα, μεταξύ βαλέ κούπα και μιας ανόητης μπάζας που μπορούσε να 'χε κερδίσει, αν έπαιζε λιμό, αλλά είχε χάσει.

«Βιενς μα σερί, να παίζεις στη θέση μου. Κύριε Καραμάνο!» φώναξε η καρακάξα. «Θα συνοδεύσετε την Ευγενία στο σουιβί;»

Την άλλη ημέρα το πρωί, η Κατίνα χτύπησε την πόρτα ενός σπιτιού της οδού Μαντέν, κοντά στο μπουλεβάρτο Αλιότι. Άνοιξε ένας κύριος γύρω στα πενήντα, με κοιλίτσα κι ανήσυχη αναπνοή.

«Είστε ο μετρ του σουιβί;» Τον ρώτησε. «Με στέλνει η κυρία Λαφόντ».

«Με ειδοποίησε» είπε ο κύριος. «Τι μπορώ να κάνω για σας;»

«Μάθε μου σουιβί» του 'πε. «Επειγόντως».

«Εγώ έκανα να μάθω σουιβί πέντε χρόνια» είπε ο μετρ.

«Εγώ έχω μέχρι το απόγιομα» του 'πε η Κατίνα, «γι' αυτό, μην καθυστερείς».

Για να τον πείσει, έβγαλε πάνω στ τραπέζι τρεις χρυσές και τις έσπρωξε προς το μέρος του. Ο μετρ, χωρίς δεύτερη κουβέντα, έφερε την τράπουλα.

«Λοιπόν» άρχισε ο μετρ. «Το μεγάλο χαρτί κερδίζει το μικρό». Συνεχίσανε με τις μπάζες, τα κόλπα, τις φιγούρες, τα λιμά, τα αμπάς, τις αγορές, τους πόντους, τα μετρήματα, τα κοντράτα.

«Τον παν είναι να οσμίζεσαι που είναι τα χαρτιά στους αντιπάλους» είπε ο μετρ.

«Μην ανησυχείς γι' αυτό του» 'πε η Κατίνα. «Τους όρους πες μου».

Ο μετρ την κοίταζε με περιέργεια. Στην τελευταία παρτίδα, ο μετρ έτριψε τα μάτια του και ξεφύσηξε.

«Που ήξευρες πως η Δύση έχει το ρήγα καρό; Πως το 'ριξες αυτό το χαρτί με τόση ευκολία;»

«Αφού το 'χε».

«Κι αν δεν το 'χε; Θα 'χανες».

«Ναι, αλλά δεν έχασα».

«Σωστά» είπε ο μετρ.

Η Κατίνα σηκώθηκε να φύγει. «Μετρ» του 'πε στην έξοδο, βάζοντας το παλτό της.

«Γούστο έχει αυτό το παιχνιδάκι. Αρχίζει να μ' αρέσει».

....

Προχώρησε προς τη σάλα των χαρτιών. Σήμερα έπαιζε η καρακάξα με δυο κυρίουσ και, στο άλλο τραπέζι η αδελφή της, λίγο χλομή, με άλλους τρεις.

«Α!» έκανε η Κατίνα. «Σουιβί! Η αδυναμία μου!»

Ένας κύριος προθυμοποιήθηκε να της παραχωρήσει τη θέση του στο τραπέζι. Στρογγυλοκάθισε. Θα 'παιζε αντίπαλη με την καρακάξα.

Τα τρία πρώτα παιχνίδια ήταν εύκολα. Μετά η καρακάξα έκανε μια αλόγιστη αγορά, που της στοίχισε ακριβά. Μπήκε μέσα πολλές μπάζες. Τώρα ήταν η σειρά της Κατίνας σε μια δύσκολη εκτέλεση. Για να βγάλει το κοντράτο της, έπρεπε να βρει τον ένα απ' τους τέσσερις ρηγάδες που έλειπε, τις δυο από τις τέσσερις ντάμες, και να αμπασάρει το λιμό σπαθί.

Ο Σύριος στάθηκε πάνω από το κεφάλι της. Κάθε φορά που ακουγόταν στο δωμάτιο ένα γκραντ σλεμ, το ενδιαφέρον όλων γύρναγε προς τον εκτελεστή. Η Κατίνα κοίταζε τον μόρτο κι έριξε μια ματιά στα χαρτιά των αντιπάλων της, που τα κρατούσαν στα χέρια.

Μετά, χωρίς κανένα δισταγμό, στην αντάμ του δυο καρό, τράβηξε από το μόρτο τον άσο, κι αντί να πιάσει τα ατού, ξελιμάρισε στις σόλιντ πίκες της τα καρά.

Αμπασάρισε πολύ ομαλά την ντάμα σπαθί, κι όταν την κέρδισε, τράβηξε τις κούπες. Έβγαλε επτά κούπες, σε τέσσερα λεπτά. Η πλήρης σιγή μέσα στη σάλα αντικαταστάθηκε τώρα με βαβούρα επεξηγήσεων.

«... Ούτε μάλιστα δε θα το βγαζε αυτό το κοντράτο» έκανε ο χωρατατζής, που δεν ανέπνεε κι αυτός, ώσπου να τελειώσει η παρτίδα. «Ούτε μάλιστα» ξαναγέλασε. «Θα με παίξετε και μένα κάνα γιούνι (παρτίδα, παιχνίδι), κυρία Καραμάνου, να πάρω το αίμα μου πίσω;»

Αλλά η Κατίνα είχε τελειώσει με την κυρία και τη δεσποινίδα Βάρνικ.

ΤΟ ΜΠΡΙΤΖ ΣΤΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΣΑΡΑ ΕΣΜΠΡΑΓΙΑ «ΔΕΝ ΦΤΑΝΟΥΝ ΤΡΕΙΣ ΓΙΑ ΜΠΡΙΤΖ»

ΑΓΚΑΘΑ ΚΡΙΣΤΙ «"Ο Μπαλαντέρ του Θανάτου" (Cards on the table)»

Η ιστορία μας αρχίζει σε μια έκθεση με ταμπακέρες στο Ουέσεξ Χάουζ όπου παρευρίσκεται και (ποιος άλλος;) ο Ηρακλής Πουαρό και συναντιέται με έναν εκκεντρικό συλλέκτη τον κ. Σαϊτάνα που θέλει να παριστάνει συνεχώς τον Μεφιστοφελή και εκτός από διάφορα αντικείμενα μαζεύει και...δολοφόνους! Όχι τους συλληφθέντες αλλά αυτούς που διέφυγαν τη δικαιοσύνη γιατί τους θεωρεί «καλλιτέχνες» στο είδος τους... Προσκαλεί τον Πουαρό σε ένα από τα περίφημα πάρτι που διοργανώνει όπου είναι προσκεκλημένοι και άλλοι έξι άνθρωποι... Ο ταγματάρχης Ντέσπαρντ, εξερευνητής, η Ανν Μέρεντιθ, ένα χαριτωμένο κορίτσι, ο δρ. Ρόμπερτς, διάσημος γιατρός και η κυρία Λόριμερ, χήρα. Οι άλλοι τρεις είναι η κα Όλιβερ, συγγραφέας ευτελών αστυνομικών μυθιστορημάτων, Ο συνταγματάρχης Ρέις και ο αρχιεπιθεωρητής Μπατλ της Σκότλαντ Γιαντ. Τα τραπέζια του μπριτζ στήνονται και όλοι οι παίκτες είναι προσηλωμένοι στο παιχνίδι και ο ιδιοκτήτης κάθεται αναπαυτικά δίπλα στο τζάκι αλλά ένας παίκτης καταφέρνει να τον δολοφονήσει εν αγνοία των υπολοίπων... Όμως ποιος είναι ο δολοφόνος; Άλλη μια υπόθεση για τον Ηρακλή Πουαρό αρχίζει...